

Нестеров Є.А.

Національний університет «Кієво-Могилянська академія»

СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ

Важливим моментом для компанії перед прийняттям рішення про проходження сертифікації є розуміння того, що загалом не існує як такого міжнародного органу, який би відповідав за міжнародну сертифікацію. Натомість у багатьох країнах існують національні акредитовані юридичні особи, які займаються видачею сертифікатів. Ці організації можуть бути як державними, так і приватними. Такі сертифікати, видані на національному рівні в одній країні, можуть визнаватися в іншій за умови наявності відповідної угоди між ними. Переважно такою угодою є Договір про визнання між українським та іноземним органом.

Донедавна в Україні з 1996 року діяла державна система сертифікації УкрСЕПРО, яка втратила чинність з 2018 року. [1] Відхід від старої системи та відміна обов'язкової сертифікації значно полегшили виробникам продукції можливість отримати сертифікат. На сьогоднішній день вони не вимушені проходити сертифікацію суворо в рамках ГОСТів, які ще до втрати чинності системою УкрСЕПРО, застаріли та суперечили європейським нормам.

За аналогією з європейською практикою, в Україні існує Національне агенство з акредитації України (НААУ), яке наділяє як державні, так і приватні органи, повноваженнями проводити роботи зі сертифікації продукції. Варто уваги те, що НААУ є членом European Accreditation Cooperation (EA) та International Accreditation Forum (IAF), що є гарантією визнання сертифіката, виданого в Україні, по всій Європі та більш ніж у 40 країнах світу.

Починаючи з 2018 року в Україні діє виключно добровільна система сертифікації, за якої виробник чи продавець продукції самостійно обирає характеристики продукції, які він бажає підтвердити перед покупцем або загалом перед ринком. Новий рівень свободи в плані процесу сертифікації дозволив виробникам сфокусуватися на пріоритетних напрямках покращення своєї продукції, що в подальшому позитивно вплине на його конкурентоспроможність. Також добровільна сертифікація дає можливість виробнику брати участь у тендерах та конкурсах державного та міжнародного рівня та суттєво підвищує його інвестиційну привабливість.

Подібні позитивні зміни у законодавчому регулюванні сертифікації продукції не могли не відобразитися на підвищенні конкурентоспроможності українських виробників аграрної продукції. З 2018 року ми можемо спостерігати значні покращення у позиціях України щодо експорту зерна за останні декілька років. За даними Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Україна в сукупності за обсягом експорту всіх

зернових культур посіла друге місце після США за результатами 2019/2020 маркетингового року. [6]

Добровільна сертифікація відкриває виробникам аграрної продукції шлях на міжнародні ринки та гарно впливає на їх конкурентоспроможність, проте витрати на цю процедуру є бар'єром зокрема для невеликих підприємств. Особливо це стосується сертифікації насіння та садивного матеріалу, яка до 2017 року здійснювалась безкоштовно, але потім стала можлива лише на платній основі. [2]

Зменшенню фінансового навантаження на виробників аграрної продукції під час проходження сертифікації, а отже і поліпшенню умов для підвищення їх конкурентоспроможності, намагаються сприяти місцеві адміністрації. Так наприклад Львівська ОДА запровадила Комплексну програму підтримки та розвитку агропромислового виробництва Львівської області, в одному із напрямів якої запропонована часткова компенсація сертифікації аграрної продукції. [5] Подібна ініціатива діє також у Чернігівській області за Програмою фінансової підтримки органічного виробництва у Чернігівській області на 2016-2021 роки. [4] На Рівненщині невеликі виробники органічної продукції у 2020 році могли розраховувати на повну компенсацію сертифікації. [3]

На жаль, на державному рівні, програму, спрямовану на принаймні часткову компенсацію витрат виробників на проходження сертифікації продукції так і не затверджено, хоча на початку 2020 року подібні заяви лунали з боку Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства.

У підсумку варто зазначити, що Україною обрано правильний напрямок розвитку та наближення законодавства в сфері сертифікації до європейських практик, що спричинило швидкий ріст конкурентоспроможності виробників аграрної продукції та експортного потенціалу України. Проте, фінансова підтримка аграріїв, зокрема стосовно покриття витрат на проходження процедури сертифікації, наразі здійснюється лише на місцевому рівні, що має бути виправлено найближчими законодавчими нововведеннями.

Перелік використаних джерел

1. Декрет Кабінету Міністрів України «Про стандартизацію і сертифікацію» [Електронний ресурс]. – 1993. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/46-93#Text>

2. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Порядку проведення сертифікації, видачі та скасування сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал та форм сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал» [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://ips.ligazakon.net/document/view/KP170097?an=1>

3. Рішення Рівненської ОДА від 18 травня 2018 року «Про Комплексну програму розвитку агропромислового комплексу Рівненської області на 2018-2022 роки» [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу:

<https://ror.gov.ua/rishennya-oblasnoyi-radi-7-sklikannya/937-pro-kompleksnu-programu-rozvitku-agropromislovogo-komple>

4. Рішення Чернігівської ОДА Про внесення змін до «Програми фінансової підтримки органічного виробництва в Чернігівській області на 2016-2021 роки» [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://chor.gov.ua/zv-yazki-z-gromadskistyuv/item/5347-pro-vnesennia-zmin-do-prohramy-finansovoi-pidtrymky-orhanichnoho>

5. Про Комплексну програму підтримки та розвитку агропромислового виробництва Львівської області на 2016-2020 роки [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://pustomyty.gov.ua/information/pro-kompleksnu-programu-pidtrymky-ta-rozvytku-agropromyslovogo-vyrobnyctva-lvivskoyi-oblasti-na-2016-2020-roky/>

6. Дані Держмитслужби за результатами 2019/2020 маркетингового року [Електронний ресурс] – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=59a193ee-ce0e-4edb-93cf-765ce050cd25&title=Ofitsiino-U2019-2020-MrUkrainaOnovilaRekordZEksportuZernovikh57-2-MlnTonn>

Победря О.В.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СТАРТАПІВ В УКРАЇНІ

Інновації є ефективним засобом подолання кризових явищ, просування на ринок конкурентоспроможної продукції тощо. Стартапи є рушієм розвитку інновацій в усьому світі. Саме вони є новою перспективною формою ведення бізнесу.

Стартапи є потужним рушієм розвитку інновацій в країні. Як правило, під «стартапом» прийнято розуміти «новітні проекти, які розвиваються в умовах невизначеності, мають стрімке зростання, займаються розробленням нових товарів та послуг і знаходяться на стадії пошуку оптимальних бізнес ідей за умов фінансування». Цей вид компаній, як правило, часто асоціюється з формуванням нових ідей, планом їх просування на ринку, певною стратегією розвитку компанії та недостатніми ресурсами [5].

Оскільки сучасний ринок є досить нестабільним та непостійним, де фірми шукають нові ідеї, можливості та підходи аби використати їх у веденні бізнесу. Стартап може дійсно слугувати новою формою ведення бізнесу в Україні. Саме за допомогою розвитку стартап-проектів в Україні можна вирішити проблеми малого та середнього бізнесу, які в подальшому можуть вирости до великих компаній з наукоємною продукцією.

Зазвичай, стартапи є проектами з досить високими ризиками. Якогось одного підходу до структурування етапів розвитку компаній у світовій практиці немає, в більшості все залежить від специфіки проекту.